yugoslaviapublic 1968

VASKO LIPOVAC

Dogodilo se da sam jednoga tmurnog zimskog dana zalutao u zidinama Kotora. Čitav grad pritiskivala je vlaga, a palate Pima, Grubonja, Lombardića, Bizanta, Beskuća i Grgurina iskrsavale su iz pramenja magle poput sablasti. Nekoliko godina kasnije, pri susretu sa slikama kotorskog umetnika Vaska Lipovca otkrio sam ključ koji razrešava misteriju ovoga sumornog grada. Njegove ličnosti - to su ona ista lica, koja sam video kako vire iz memljivih soba, uokvirena krletkama za ptice, dotrajalim rubljem i crvotočnim časovnicima.

Lipovac ne preslikava direktno tu atmosferu - on jednostavno stvara oblike, koji na jedinstven način sadržavaju u sebi to patinirano osećanje beznadja, koje nas obuhvata do srži, kada stanemo pred trule pozlate švajcarskog zlatara Jovana iz Bazela ili udahnemo paučinasti miris umbri sa platna majstora Basana, čije je raspeće u crkvi Svetog Tripuna - gotovo sam siguran u to, fasciniralo Lipovca u vreme kada je bio dečak.

Pred svakom od ovih slika - predmeta koje nas okružuju, poput duha negog davno udavljenog pomorca koji još ne može da se skrasi, progoni nas to osećanje propasti iz čijih je otpadaka napravljeno Lipovčevo slikarstvo. Stare čipke kotorskih gospi, uglačani delovi brodskih paluba žuti poput zlata koji još pamte bat bosih nogu, opale pozlate trošnih oltara, dragocene uspomene ugušene u smoli vremena, staklene oči uginulih ptica i izgladnelih mački, sve to obvijeno usamljenošću slikara koji se rodio u gradu što umire - to je materijal od koga su načinjene ove vizije, koje u sebi nose drskost šereta i svetost ikone.

Na ovim slikama Kotor se svodi na jedinstven znak, koji umesto očajanja nosi priličnu dozu vedrog cinizma.

yugoslaviapublic

Gledajući zvonike katedrale Svetog Tripuna, koji su svedoci dolaska i odlazaka tolikih generacija kotorana, Lipovac odabira jedini način koji mu preostaje da se odbrani od vremena što prolazi - taj način zove se nasmešena podrugljivost.

U kišnim bokeljskim noćima gnomi i čudovišta iz podruma palača, pijani mornari, kardinali i pacovi, stare dame i krhotine potopljenih karavela, dolaze na površine Lipovčevih slika, dobijajući razmere jednog vedro-stravičnog sna.

Da ostvari svoje vizije, Lipovac se mučno probija kroz lavirinte zaboravljenih zanata, zlatara i graditelja brodova, sajdžija i majstora za prepariranje ptica, iscrtavajući pažljivo, bod po bod, geografsku kartu vremena.

Ne verujem da će se turistima koji zalutaju u Kotor dopasti slike Vaska Lipovca. Ali slike se i ne prave zbog njih, zar ne?

Slike se prave zbog retkih prijatelja, koji danas, u ovoj epoši večno upaljenih televizora, pronalaze toliko vremena i lične hrabrosti da se uhvate u koštac sa njihovom suštinom, pokušavajući da pronadju svoj put do davno zapretenih osećanja.

Izložba je otvorena.

MOMO KAPOR

Pred. sam. izl. V. L. u Bgd, Gal. Kul. centa Bgd